YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (neljäs jaosto)

16 päivänä heinäkuuta 1998 *

Asiassa T-72/97,

Proderec — Formação e Desinvolvimento de Recursos Humanos ACE, Portugalin oikeuden mukaan perustettu yhtiö, kotipaikka Almada (Portugali), edustajanaan asianajaja Manuel Rodrigues, Lissabon, Rua Torcato José Clavine, 17 D, 1° Esq., Pragal, Almada,

kantajana,

vastaan

Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään oikeudellisen yksikön virkamiehet Maria Teresa Figueira ja Knut Simonsson, prosessiosoite Luxemburgissa c/o oikeudellisen yksikön virkamies Carlos Gómez de la Cruz, Centre Wagner, Kirchberg,

vastaajana,

jossa kantaja vaatii kumoamaan 9.12.1996 tehdyt komission päätökset C (96) 2554 ja C (96) 2555, joilla pienennettiin Euroopan sosiaalirahaston myöntämiä kahta rahoitustukea,

* Oikeudenkäyntikieli: portugali.

EUROOPAN YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIN (neljäs jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja P. Lindh sekä tuomarit K. Lenaerts ja J. D. Cooke,

kirjaaja: johtava hallintovirkamies B. Pastor,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 2.4.1998 pidetyssä suullisessa käsittelyssä esitetyn,

on antanut seuraavan

tuomion

Asiaa koskevat oikeussäännöt

1 Euroopan sosiaalirahaston tehtävistä 17 päivänä lokakuuta 1983 tehdyn neuvoston päätöksen 83/516/ETY (EYVL L 289, s. 38) 1 artiklan 2 kohdan a alakohdan mukaan rahasto osallistuu sellaisten toimien rahoittamiseen, jotka koskevat ammatillista koulutusta ja ammatinvalintaa.

2 Euroopan sosiaalirahaston tehtävistä tehdyn päätöksen 83/516/ETY soveltamisesta 17 päivänä lokakuuta 1983 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2950/83 (EYVL L 289, s. 1) 1 artiklassa mainitaan ne kustannukset, joihin voidaan saada Euroopan sosiaalirahaston (jäljempänä ESR) tukea.

3 Asetuksen N:o 2950/83 5 artiklan 1 kohdan mukaan rahoitushakemusta koskevan ESR:n hyväksymispäätöksen perusteella maksetaan ennakkona 50 prosenttia tuen määrästä sinä päivänä, jona koulutushankkeen toteuttaminen on määrä aloittaa. Saman artiklan 4 kohdan mukaan tuen saldon maksupyyntöön on liitettävä yksityiskohtainen selvitys koulutushankkeen sisällöstä, tuloksista sekä rahoitusnäkökohdista ja asianomaisen jäsenvaltion on vahvistettava, että näissä maksupyynnöissä olevat tosiseikkoja ja kirjanpitoa koskevat tiedot ovat oikein.

4 Asetuksen N:o 2950/83 6 artiklan 1 kohdan mukaan silloin, kun ESR:n tukea ei ole käytetty hyväksymispäätöksen ehtojen mukaisesti, komissio voi keskeyttää tuen maksamisen, pienentää sen määrää taikka peruuttaa tuen varattuaan asianomaiselle jäsenvaltiolle tilaisuuden tulla kuulluksi. Tämän artiklan 2 kohdassa säädetään, että maksetut summat, joita ei ole käytetty hyväksymispäätöksessä asetettujen edellytysten mukaisesti, on palautettava.

5 Asetuksen N:o 2950/83 7 artiklassa säädetään puolestaan siitä, millä edellytyksillä komissiolla on oikeus tehdä tarkastuksia paikan päällä.

6 Euroopan sosiaalirahaston hoidosta 22 päivänä joulukuuta 1983 tehdyn komission päätöksen 83/673/ETY (EYVL L 377, s. 1) 6 artiklan 1 kohdassa täsmennetään, että jäsenvaltioiden maksupyynnöt on toimitettava komissiolle kymmenen kuukauden kuluessa toiminnan päättymisestä. Saman artiklan 2 kohdassa säädetään, että ennakot on palautettava, kun kyseessä olevan toiminnan aiheuttamia kuluja ei voida perustella niiden kolmen kuukauden kuluessa, jotka seuraavat 1 kohdassa tarkoitetun kymmenen kuukauden määräajan päättymistä. Lopuksi 7 artiklassa säädetään, että jäsenvaltion on ilmoitettava komissiolle viipymättä siitä, että sellainen toiminta, johon tukea on myönnetty, on tutkimuksen kohteena oletettujen epäkohtien vuoksi.

Tosiseikat ja oikeudenkäynti

7 Euroopan sosiaalirahastoa koskevia asioita käsittelevä virasto (Portugalin työ- ja sosiaaliministeriön alaisuuteen kuuluva virasto; jäljempänä DAFSE) jätti vuonna 1988 ESR:oon Portugalin tasavallan nimissä ja kantajan hyväksi kaksi varainhoitovuotta 1988 koskevaa rahoitustukihakemusta, jotka liittyivät koulutushankkeeseen, jonka tavoitteena oli nuorten portugalilaisten valmentaminen ensimmäistä työpaikkaa varten (hanke nro 881311 P1), ja koulutushankkeeseen, jonka tavoitteena oli laajempi erikoistuminen ja uudelleenkoulutus taloudellisessa kriisitilanteessa (hanke nro 880249 P3).

8 Komissio hyväksyi nämä kaksi hanketta kahdella päätöksellä, jotka annettiin tiedoksi kantajalle 25.5.1988 päivätyillä DAFSE:n kirjeillä. ESR:n tuen määräksi vahvistettiin hankkeen nro 881311 P1 osalta 104 623 102 Portugalin escudoa (PTE) Portugalin tasavallan sitoutuessa Orçamento da Segurança Social/Instituto de Gestão Financeira da Segurança Socialin välityksellä (sosiaaliturvamäärärahat / sosiaaliturvan rahoittamista hoitava viranomainen; jäljempänä OSS/IGFSS) rahoittamaan tätä hanketta 85 600 720 PTE:lla. ESR:n tuen määräksi vahvistettiin hankkeen nro 880249 P3 osalta 60 851 922 PTE Portugalin tasavallan sitoutuessa niinikään OSS/IGFSS:n välityksellä rahoittamaan tätä hanketta 49 787 936 PTE:lla.

9 Kantajalle maksettiin 14.7.1988 asetuksen N:o 2950/83 5 artiklan 1 kohdan perusteella ennakkona 50 prosenttia ESR:n ja OSS/IGFSS:n myöntämien tukien määrästä, eli hankkeen nro 881311 P1 osalta 52 311 551 PTE ja 42 800 360 PTE sekä hankkeen nro 880249 P3 osalta 30 425 961 PTE ja 24 893 968 PTE.

10 Toteutettuaan kyseiset kaksi hanketta kantaja pyysi DAFSE:a maksamaan myönnettyjen tukien saldon.

11 DAFSE ilmoitti 2.2.1990 kantajalle, että sen esittämä tuen saldon maksupyyntö hankkeen nro 881311 P1 osalta oli siirretty komissiolle sen jälkeen, kun tosiseikkoja ja kirjanpitoa koskevat tiedot oli 30.10.1989 kustannusten osalta vahvistettu; samalla DAFSE kuitenkin ilmoitti, että 6 491 845 PTE:n suuruista määrää ei ollut voitu hyväksyä.

12 Kantaja pyysi 16.10.1991 DAFSE:a ilmoittamaan kahdelle toteutetulle hankkeelle myönnettyjen tukien saldon maksupäivän. DAFSE vastasi 24.10.1991 kantajalle, että se odotti erästä selvitystä ja tilintarkastuksen päättymistä.

13 Koska DAFSE ei antanut tietoja näistä kahdesta asiakirjasta, kantaja pani 17.9.1993 Portugalin valtiota vastaan vireille *lei do Processo dos Tribunais Administrativos nro 262/85* -nimisen lain (hallintolainkäyttölaki; jäljempänä LPTA) 69 §:ään perustuvan hallintoriita-asian, jossa vaadittiin sen vahvistamista, että sillä oli oikeus saada tuen saldo. Tämä vaatimus hylättiin sillä perusteella, että vastapuolena olisi pitänyt olla toimenpiteen toteuttanut viranomainen, tässä tapauksessa DAFSE:n pääjohtaja, eikä Portugalin valtio. Kantaja pani näin ollen samanlaisen asian vireille DAFSE:n pääjohtajaa vastaan. Tämäkään vaatimus ei menestynyt siitä syystä, että kantajan olisi pitänyt LPTA:n 73 §:n ja *Estatuto do Tribunal Administrativo*n (hallintotuomioistuimen perussääntö) 51 §:n 1 momentin h kohdan perusteella nostaa vahingonkorvauskanne Portugalin valtiota vastaan.

14 DAFSE ilmoitti 26.1.1994 kantajalle Inspecção-Geral de Finançasin (jäljempänä IGF) sen pyynnöstä toimittaman tarkastuksen tuloksista. Kantaja esitti 24.2.1994 huomautuksensa, ja DAFSE pyysi niihin 16.5.1994 muutamia selvennyksiä, jotka kantaja esitti sille 26.5.1994.

15 DAFSE antoi 9.9.1994 kantajalle tiedoksi päätöksensä, jotka se oli tehnyt tukien saldon maksamisesta, ja kehotti kantajaa maksamaan takaisin 30 päivän kuluessa

kaiken kaikkiaan 62 856 998 PTE:n suuruisen määrän, josta 29 052 034 PTE hankkeen nro 881311 P1 osalta ja 33 804 964 PTE hankkeen nro 880249 P3 osalta. Kantaja valitti 10.10.1994 Tribunal Administrativo de Círculo de Lisboaan tästä takaisinmaksumääräyksestä vedoten muun muassa siihen, että DAFSE:n mahdollinen saatava siltä oli vanhentunut.

16 DAFSE ilmoitti 11.5.1995 kantajalle, että komissio oli hyväksynyt hankkeelle nro 880249 P3 myönnetyn tuen saldon maksupyynnön viitaten DAFSE:n 9.9.1994 antamaan vahvistukseen, joka koski myös hanketta nro 881311 P1 (ks. edellinen kohta).

17 Kantaja pyysi 25.5.1995 DAFSE:a toimittamaan todistuksen tai oikeaksi todistetun jäljennöksen päätöksestä, jolla hankkeelle nro 880249 P3 myönnetyn tuen saldon maksupyyntö oli hyväksytty. Kantajan pyyntöön ei kuitenkaan vastattu.

18 Kantaja nosti 10.7.1995 ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen jättämällään kannekirjelmällä komissiota vastaan kanteen, jossa se vaati tätä tuomioistuinta kumoamaan DAFSE:n 11.5.1995 päivätyllä kirjeellä tiedoksiannetun, ESR:n kahden tuen pienentämistä koskevan komission päätöksen (asia T-145/95).

19 Komissio teki 9.12.1996 päätökset C (96) 2554 ja C (96) 2555 (jäljempänä riidanalaiset päätökset), joilla se pienensi hankkeille nro 881311 P1 ja nro 880249 P3 päätöksellä C (88) 831/29,04,88 myönnetyn tuen määrää.

20 Komissio täsmensi asiaan T-145/95 liittyvässä, 16.12.1996 jättämässään vastineessa, että vastineen liitteenä olevilla riidanalaisilla päätöksillä korvattiin komission pää-

tös, jolla hankkeille nro 881311 P1 ja nro 880249 P3 myönnettyjen tukien saldojen maksupyyntö hyväksyttiin ja jonka sijaan olivat tulleet komission veloituslaskelmat nro 95001035 U ja nro 95001037 W, joissa palautettaviksi määriksi vahvistettiin 15 978 619 PTE ja 18 592 730 PTE.

21 Tämän perusteella komissio päätteli, että lausunnon antaminen kanteesta raukeaisi.

22 Kantajaa kehotettiin 10.1.1997 päivätyllä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen kirjaamon kirjeellä ottamaan kantaa tähän viimeksi mainittuun väitteeseen. Se lähetti 4.2.1997 tätä koskevat huomautuksensa.

23 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi asiassa T-145/95, Proderec v. komissio, 28.5.1997 antamassaan määräyksessä (Kok. 1997, s. II-823, 23 kohta), että komissio peruutti implisiittisesti tämän päätöksen riidanalaisilla päätöksillä sillä perusteella, että päätös ei täyttänyt sellaisen päätöksen perusteluvelvollisuutta koskevia edellytyksiä, jolla pienennetään alun perin myönnetyn yhteisön tuen määrää. Se totesi myös (26 kohta), että riidanalaisen päätöksen peruuttamisella oli vastaavia oikeusvaikutuksia kuin kumoamistuomiolla, tämän kuitenkaan rajoittamatta kantajan oikeutta riitauttaa riidanalaisten päätösten laillisuutta erillisellä kanteella. Tämän perusteella se katsoi (27—29 kohta), ettei kantajalla ollut mitään intressiä saada riidanalaista päätöstä kumotuksi ja että tästä seurasi, että kanne oli jäänyt vaille kohdetta ja että lausunnon antaminen asiassa raukesi.

24 DAFSE antoi riidanalaiset päätökset tiedoksi kantajalle kahdella 28.1.1997 päivätyllä samansisältöisellä kirjeellä, jotka kuuluivat seuraavasti:

"[Hankkeita nro 881311 P1 ja nro 880249 P3 koskeviin] 11.5.1995 päivättyihin kirjeisiin [nro 5394 ja nro 5445] liittyen lähetämme ohessa Euroopan yhteisöjen komission varsinaisen [hankkeisiin nro 881311 P1 ja nro 880249 P3 liittyvän] päätöksen."

25 Kantaja nosti 27.3.1997 ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen jättämällään kannekirjelmällä nyt esillä olevan, riidanalaisten päätösten kumoamista koskevan kanteen.

26 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin (neljäs jaosto) päätti esittelevän tuomarin kertomuksen perusteella aloittaa suullisen käsittelyn ilman edeltäviä asian selvittämistoimia. Prosessinjohtotoimena se kehotti kuitenkin kantajaa vastaamaan ennen istuntoa kirjallisesti yhteen kysymykseen, minkä kantaja tekikin asetetun määräajan kuluessa.

27 Asianosaisten lausumat ja vastaukset ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen esittämiin kysymyksiin kuultiin 2.4.1998 pidetyssä istunnossa.

Asianosaisten vaatimukset

28 Kantaja vaatii kanteessaan, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin

— kumoaa riidanalaiset päätökset;

— velvoittaa komission korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

29 Vastauskirjelmässään se lisää, että kanteen "tutkimatta jättämistä koskeva vaatimus" on syytä hylätä.

30 Komissio vaatii, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin

— jättää kanteen tutkimatta;

— toissijaisesti hylkää sen perusteettomana;

— velvoittaa kantajan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Tutkittavaksi ottaminen

Asianosaisten väitteet ja niiden perustelut

31 Esittämättä varsinaisesti työjärjestyksen 114 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua oikeudenkäyntiväitettä komissio toteaa vastineessaan, että nyt esillä oleva kanne on nostettu EY:n perustamissopimuksen 173 artiklan viidennessä kohdassa tätä varten asetetun määräajan päätyttyä. Se toteaa, että kantaja on saanut tiedon riidanalaisista päätöksistä, kun asiaan T-145/95 liittyvä vastine annettiin sille tiedoksi, eli viimeistään 7.1.1997, koska mainitut päätökset olivat vastineen liitteinä. Komissio toteaa, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen kirjaaja oli 10.1.1997 pyytänyt kantajaa vastaamaan lausunnon antamisen raukeamista koskevaan väitteeseen, ja päättelee tästä syystä tämän olevan joka tapauksessa aikaisin ajankohta, jota voidaan pitää kanteen nostamiselle asetetun määräajan alkamisajankohtana. Niiden päätösten osalta, joita ei ollut osoitettu kantajalle, se lisää, että määräajan alkamisajankohta ei ollut se päivä, jolloin DAFSE antoi nämä päätökset tiedoksi kantajalle, vaan päivä, jolloin kantaja sai tiedon päätöksistä, eli tässä tapauksessa viimeistään 10.1.1997. Koska nyt esillä oleva kanne on nostettu 27.3.1997, se on nostettu liian myöhään eikä sitä tästä syystä voida tutkia.

32 Kantaja korostaa, että DAFSE antoi riidanalaiset päätökset sille tiedoksi 28.1.1997 ja että tästä seuraa, että kumoamiskanteen nostamiselle asetettu määräaika on perustamissopimuksen 173 artiklan viidennen kohdan mukaisesti alkanut kulua vasta tästä päivästä. Näin ollen 27.3.1997 nostettu kanne on selvästi perustamissopimuksen 173 artiklan viidennessä kohdassa asetettujen edellytysten mukainen.

Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

33 Perustamissopimuksen 173 artiklan viidennessä kohdassa määrätään, että kumoamiskanne on pantava vireille kahden kuukauden kuluessa toimielimen toimenpiteen julkaisemisesta tai siitä, kun se on annettu kantajalle tiedoksi, taikka jollei toimenpidettä ole julkaistu tai annettu tiedoksi, kahden kuukauden kuluessa siitä, kun kantaja on saanut siitä tiedon. Tätä määräaikaa on lisäksi työjärjestyksen 102 artiklan 2 kohdan mukaan pidennettävä pitkän etäisyyden vuoksi 10 päivällä, kun kantajan kotipaikka on — kuten nyt esillä olevassa asiassa — Portugalissa.

34 Riidanalaisia päätöksiä ei ole osoitettu kantajalle. Ne on osoitettu Portugalin tasavallan viranomaisille (kummankin päätöksen 4 artikla), tässä tapauksessa DAFSE:lle. Kyseiset päätökset koskevat kuitenkin kantajaa suoraan ja erikseen perustamissopimuksen 173 artiklassa tarkoitetuin tavoin, koska niillä evätään kantajalta osa sille alunperin myönnetyistä ESR:n rahoitustuista, eikä Portugalin viranomaisilla ole tältä osin ollut omaa harkintavaltaa (ks. muun muassa asia C-291/89, Interhotel v. komissio, tuomio 7.5.1991, Kok. 1991, s. I-2257, 13 kohta ja asia C-157/90, Infortec v. komissio, tuomio 4.6.1992, Kok. 1992, s. I-3525, 17 kohta).

35 Nyt esillä olevassa asiassa on tutkittava, onko kantaja nostanut — kuten komissio esittää — nyt esillä olevan kanteen myöhemmin kuin kahden kuukauden ja kymmenen päivän kuluessa siitä, kun se sai tiedon riidanalaisista päätöksistä, jotka oli annettu tiedoksi niiden adressaatille DAFSE:lle ja joita ei ollut julkaistu *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä.*

36 Vaikka riidanalaiset päätökset olivatkin asiaan T-145/95 liittyvän, 18.12.1996 jätetyn komission vastineen liitteinä (ks. edellä 20 kohta), komissio ei ole osoittanut, että kantaja on 7.1.1997 tai 10.1.1997 tosiasiallisesti saanut tiedon riidanalaisten päätösten olemassaolosta ja sisällöstä (ks. edellä 31 kohta). Se ei voi tältä osin tyytyä ainoastaan vetoamaan päivään, jolloin vastine liitteineen toimitettiin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen kirjaamosta henkilölle, jolla asian T-145/95 osalta oli työjärjestyksen 44 artiklan 2 kohdan mukainen kelpoisuus vastaanottaa tiedoksiantoja kantajan puolesta. Yksinomaan tästä ei nimittäin voida päätellä, että kantaja on perustamissopimuksen 173 artiklan viidennessä kohdassa tarkoitetuin tavoin tosiasiallisesti saanut tiedon riidanalaisten päätösten olemassaolosta ja sisällöstä siten, että tässä määräyksessä tarkoitettu uuden, asiasta T-145/95 riippumattoman kanteen vireillepanoa koskeva määräaika olisi alkanut kulua, ja näin on siitä huolimatta, että tämän uuden oikeudenkäynnin asianosaiset ovat samat kuin asiassa T-145/95.

37 Tämän vuoksi on syytä katsoa, että päivät, joina kantaja on saanut kanneoikeuden käyttämisen edellyttämin tavoin tarkan tiedon riidanalaisten päätösten tekijästä, sisällöstä ja perusteluista (ks. asia 76/79, Könecke v. komissio, tuomio 5.3.1980, Kok. 1980, s. 665, 7 kohta ja asia C-180/88, Wirtschaftsvereinigung Eisen- und Stahlindustrie v. komissio, tuomio 6.12.1990, Kok. 1990, s. I-4413, 22 kohta), ovat 28.1.1997 ja 4.2.1997 (ks. edellä 22 ja 24 kohta). Kantaja on myöntänyt saaneensa DAFSE:lta jäljennöksen riidanalaisista päätöksistä ensin mainittuna päivänä. Toiseksi mainittuna päivänä se jätti huomautuksensa komission vastineessaan (johon oli liitetty jäljennökset riidanalaisista päätöksistä) esittämästä, asiaan T-145/95 liittyvästä lausunnon antamisen raukeamista koskevasta väitteestä.

38 Tästä seuraa, että nyt esillä oleva kanne on pantu vireille perustamissopimuksen 173 artiklan viidennessä kohdassa määrätyssä kahden kuukauden — jota pitkän välimatkan takia pidennetään 10 päivällä — määräajassa siitä, kun kantaja sai tiedon riidanalaisista päätöksistä.

39 Kanne otetaan siis tutkittavaksi.

Pääasia

40 Kantaja esittää pääasiallisesti neljä kanneperustetta, joista ensimmäisen mukaan DAFSE:n toisella vahvistamisella rikotaan sovellettavaa lainsäädäntöä ja joista toinen koskee perustamissopimuksen 190 artiklan rikkomista, kolmas harkintavallan väärinkäyttöä ja neljäs kantajan puolustautumisoikeuksien loukkaamista.

Ensimmäinen kanneperuste, jonka mukaan DAFSE:n toisella vahvistamisella rikotaan sovellettavaa lainsäädäntöä

Asianosaisten väitteet ja niiden perustelut

41 Riitauttaakseen DAFSE:n 9.9.1994 suorittaman toisen vahvistuksen perusteella tehtyjen riidanalaisten päätösten lainmukaisuuden kantaja väittää, että tämä vahvistus, joka koski ESR:n kahden rahoitustuen saldon maksupyynnössä ilmoitettuja tosiseikkoja ja kirjanpitoa koskevia tietoja, on virheellinen.

42 Tämä kanneperuste jakautuu kolmeen osaan.

— Kanneperusteen ensimmäinen osa

43 Kantaja väittää, ettei DAFSE ollut ajallisesti toimivaltainen suorittamaan kyseistä vahvistusta. Vahvistaessaan toiseen kertaan tosiseikkoja ja kirjanpitoa koskevat tiedot DAFSE ei olisi saanut muuttaa asetuksen N:o 2950/83 5 artiklan 4 kohdan mukaisesti 30.10.1989 suoritettua vahvistamista. Päätöksen 83/673/ETY 1 artiklan

2 kohdan, 4 artiklan ja 6 artiklan 1 ja 2 kohdan mukaan tuensaajan ESR:n rahoitustukea koskevassa hakemuksessa esittämät tosiseikkoja ja kirjanpitoa koskevat tiedot on kustannusten osalta vahvistettava kolmentoista kuukauden kuluessa rahoitettavan toiminnan päättymisestä. Kantaja oli nyt esillä olevassa asiassa päättänyt ESR:n kahdella rahoitustuella rahoitetut toiminnat vuoden 1989 lopussa. DAFSE:n vuonna 1994 suorittama toinen toimenpide, jolla se vahvisti tosiseikkoja ja kirjanpitoa koskevat tiedot, oli näin ollen tehty selvästi näissä säännöksissä säädetyn määräajan jälkeen.

44 Kantaja lisää vastauskirjelmässään, että komissio ei voi perustella toista vahvistamista vetoamalla siihen, että DAFSE:lla oli 25.1.1990 lähtien tiettyjä epäilyjä siitä, olivatko kantajan maksupyynnön liitteessä esitetyt kustannukset tosiseikkoja ja kirjanpitoa koskevien tietojen osalta paikkansapitäviä. Se korostaa, että jos DAFSE olisi lokakuussa 1989 ensimmäistä vahvistamista suorittaessaan epäillyt tällaista, se olisi voinut ilmoittaa tästä kantajalle 2.2.1990, mitä se ei ollut tehnyt. Kantaja korostaa lisäksi, että DAFSE:n 2.2.1990 päivätystä kirjeestä, jolla kantajalle ilmoitettiin ensimmäisestä vahvistamisesta, ei ilmennyt, että vahvistukseen liittyisi jokin varaus.

45 Kantaja huomauttaa vielä vastauskirjelmässään, että kustannukset, joiden hyväksyttävyyttä komissio käsittelee vastineessaan, liittyvät suorituksiin, joista on todisteena kahdesta muusta yrityksestä peräisin olevat asiakirjat. Koska nämä kaksi yritystä olivat jo täyttäneet suoritusvelvollisuutensa ja koska kantaja oli maksanut niiden laskut, kantaja katsoo, ettei sitä voida moittia näissä asiakirjoissa mahdollisesti olevista säännönvastaisuuksista.

46 Komissio kiistää kantajan esittämän, sovellettavia oikeussäännöksiä koskevan tulkinnan.

47 Komissio väittää ensin, että asetuksen N:o 2950/83 6 artiklan 1 kohdassa ei säädetä mitään määräaikaa ESR:n rahoitustuen pienentämiselle ja että saman asetuksen 7 artiklassa ei siinäkään säädetä määräaikaa siinä tarkoitettujen tarkistusten suorit-

tamiselle. Tämä heijastaa todellisuudessa sitä, ettei yhteisön lainsäätäjä ole halunnut säätää määräajoista, joita olisi noudatettava tuen pienentämisessä tai oletettujen epäkohtien tutkimisessa.

48 Sitten komissio toteaa, että vaikka Portugalin valtio oli 30.10.1989 vahvistanut ESR:n rahoitustuen saldon maksamista koskevassa kantajan hakemuksessa olevat tosiseikkoja ja kirjanpitoa koskevat tiedot, asiasta vastaava DAFSE:n virkamies ehdotti kuitenkin jo tuolloin 27.10.1989 päivätyssä tiedotuskirjeessään, että todettujen puutteellisuuksien vuoksi toimitettaisiin kyseisten hankkeiden rahoitusta koskeva tilintarkastus. Komissio päättelee tästä, että DAFSE oli vahvistanut tuen saldon maksupyynnössä olevat tosiseikkoja ja kirjanpitoa koskevat tiedot tietyin varauksin suojellakseen kantajan intressejä, koska jollei DAFSE olisi näin menetellyt, kantaja olisi menettänyt oikeuden komission maksamiin tukiin riippumatta siitä, osoittautuisivatko epäilykset sääntöjenvastaisuuksista myöhemmin tosiksi. Se lisää, että DAFSE pyysi 25.1.1990 IGF:ää tutkimaan kyseiset hankkeet.

49 Lopuksi komissio korostaa, että kantaja tiesi erinomaisen hyvin ne syyt, joiden perusteella DAFSE oli alkanut epäillä tiettyjen kustannusten hyväksyttävyyttä, sillä kantaja oli 26.1.1994 saanut tiedon DAFSE:n aloitteesta suoritetun tarkastuksen tuloksista ja oli voinut esittää niitä koskevat huomautuksensa. Kantaja ei kuitenkaan tuolloin ollut kyennyt kiistämään tämän tilintarkastuksen tulosten paikkansapitävyyttä, eikä se ollut pystynyt esittämään mitään sellaisia todisteita, jotka olisivat voineet vaikuttaa tilintarkastuksen lopputulokseen. Komissio lainaa tiettyjä tilintarkastuskertomuksen kappaleita, jotka liittyvät niiden kahden yrityksen suorituksiin ja asiakirjoihin, jotka kantaja oli valinnut toteuttamaan kahteen suunnitelmaansa liittyvät rahoitettavat toiminnat. Se toteaa, että kantaja ei nyt esillä olevassa kanteessa kiistä sitä, että tämän tilintarkastuksen päätelmissä esitetyt moitteet ovat tosiseikkoja ja kirjanpitoa koskevien tietojen oikeellisuuden osalta perusteltuja.

— Kanneperusteen toinen osa

50 Kantaja väittää, että DAFSE on ylittänyt sille asetuksen N:o 2950/83 5 artiklan 4 kohdassa ja Portugalin lain nro 37/91 2 §:n 1 momentin d kohdassa annetun

toimivallan. Näiden säännösten mukaan DAFSE on toimivaltainen ainoastaan vahvistamaan, että ESR:n rahoitustuen saldon maksupyynnössä olevat tosiseikkoja ja kirjanpitoa koskevat tiedot ovat oikein. DAFSE voi käyttää tätä toimivaltaansa ainoastaan toimittaessaan kyseisen maksupyynnön komissiolle. Kantajalle 9.9.1994 päivätyllä kirjeellä tiedoksiannettu DAFSE:n toinen tosiseikkoja ja kirjanpitoa koskevien tietojen vahvistus koski eri seikkoja kuin 30.10.1989 annettu ensimmäinen vahvistus. Toinen vahvistus on tästä syystä lainvastainen, koska sillä peruutettiin ensimmäinen vahvistus. Kantaja korostaa myös niitä vaikutuksia, joita tällä DAFSE:n suorittamalla vahvistamisella on kansalliseen rahoitustukeen asian kannalta merkityksellisten Portugalin säännösten perusteella, ja painottaa, että kansallisen tuen saantioikeus perustuu tähän vahvistamiseen.

51 Komissio vastaa, että se, että DAFSE asetuksen N:o 2950/83 5 artiklan 4 kohdan mukaisesti vahvistaa tosiseikkoja ja kirjanpitoa koskevat tiedot, ei merkitse sitä, että tämä viranomainen ei enää tämän jälkeen voisi tutkia tuen saldon maksupyyntöä ja tarvittaessa esittää komissiolle korjattua pyyntöä. Jäsenvaltion vahvistamisvelvollisuutta on arvioitava ottaen ensinnäkin huomioon pyrkimys estää se, että ESR:n tukia käytettäisiin sääntöjenvastaisesti, ja toiseksi se, että jäsenvaltio on asetuksen N:o 2950/83 6 artiklan 2 kohdan perusteella toissijaisesti vastuussa sellaisen tuen takaisinmaksamisesta, joka on käytetty sääntöjenvastaisesti. Kun DAFSE vuonna 1994 lopullisesti vahvisti tuen saldon maksupyynnön korjattuaan ensin tuettujen toimien toteuttamisessa havaitut säännönvastaisuudet, se ei tehnyt uutta päätöstä, jolla olisi kumottu 30.10.1989 annettu ensimmäinen vahvistus.

52 Komission mukaan ne kustannukset, joita jäsenvaltio ei ole vahvistanut, eivät jää komission harkintavallan ulkopuolelle, koska asetuksen N:o 2950/83 7 artiklan 3 kohdassa säädetään, että "jäsenvaltioiden on huolehdittava siitä, että 5 artiklan 2 ja 4 kohdassa säädetyn vahvistuksen perusteena olleet asiakirjat ovat komission käytettävissä". Lisäksi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on asiassa T-85/94, komissio v. Branco, 13.12.1995 antamassaan tuomiossa (Kok. 1995, s. II-2993, 23 ja

24 kohta) katsonut, että komission kuuluu ratkaista saldon maksupyynnöt, että se — ja vain se — on toimivaltainen pienentämään ESR:n rahoitustukea asetuksen N:o 2950/83 6 artiklan 1 kohdan mukaisesti ja että se on oikeudellisessa vastuussa ESR:n tuensaajalle päätöksestä, jolla tämän tukea on pienennetty, riippumatta siitä, onko kyseinen kansallinen viranomainen ehdottanut pienentämistä.

53 Niiden vaikutusten osalta, joita vahvistamisella on kansalliseen tukeen, komissio huomauttaa, että kansallista tukea ei nyt esillä olevassa asiassa ole maksettu, koska toimivaltainen viranomainen epäili jo tuolloin tiettyjen kustannusten sääntöjenmukaisuutta. Lisäksi se katsoo, että vaikka kansallista tukea olisikin maksettu, kantajalle ei tämän nojalla ole syntynyt mitään Portugalin kansalliseen oikeuteen perustuvaa oikeutta.

— Kanneperusteen kolmas osa

54 Kantaja väittää, että DAFSE perusteli kantajan tiedoksi 9.9.1994 annettua toista tosiseikkoja ja kirjanpitoa koskevien tietojen vahvistusta "kohtuullisuuteen" ja "hyvään taloudenhoitoon" liittyvillä syillä. DAFSE ei kuitenkaan ollut toimivaltainen soveltamaan tällaista perustetta vahvistaessaan sille kuuluvin tavoin näitä tietoja, eikä tätä perustetta ollut käytetty 30.10.1989 annetussa ensimmäisessä vahvistuksessa.

55 Kantaja korostaa, että DAFSE ei ole koskaan moittinut sitä siitä, että sen vuotta 1989 koskevissa maksupyynnöissä mainittuja kustannuksia ei olisi todellisuudessa syntynyt tai että niitä ei olisi kirjattu kirjanpitoon, ja kantaja viittaa komission ja DAFSE:n väliseen toimivallan jakoon osoittaakseen, että viimeksi mainitun tehtäviin kuuluu ainoastaan tarkistaa, ovatko maksupyynnöstä ilmenevät tiedot ja niitä vastaavat kirjanpitomerkinnät todenmukaisia. Se päättelee tästä, ettei DAFSE ole toimivaltainen jälkikäteen tarkistamaan, onko ESR:n rahoitustuen myöntämispäätöstä noudatettu, varsinkaan kun "kohtuullisuuteen" ja "hyvään taloudenhoitoon" liittyvät perusteet otetaan huomioon. Kun nimittäin otetaan huomioon, että ESR

on hallinnollisesti itsenäinen yksikkö, jonka tehtäviin kuuluu työllisyyttä ja ammatillista koulutusta koskevan yhteisön politiikan toteuttaminen, ja se, että yhteisön oikeutta on sovellettava yhdenmukaisesti, sekä erityisesti yhteisön rahoitustuen myöntämispäätöksessä asetetut edellytykset, näiden viimeksi mainittujen edellytysten noudattamisen arviointi kuuluu yksinomaan komissiolle.

56 Kun DAFSE vahvistaa tosiseikkoja ja kirjanpitoa koskevat tiedot, sen on kantajan mukaan joko todettava, että tuensaajan sille esittämät tosiseikkoja ja kirjanpitoa koskevat tiedot ovat oikein, ja näin vahvistettava ne, tai sitten sen on todettava, että näin ei ole, ja jätettävä ne vahvistamatta. DAFSE ei missään tapauksessa voi arvottaa niitä tosiseikkoja, jotka sillä on velvollisuus vahvistaa. Itse asiassa ne eroavuudet, joita 2.2.1990 ja 9.9.1994 annettujen vahvistusten välillä oli havaittu, selittyvät "kohtuullisuuteen" ja "hyvään taloudenhoitoon" liittyvien perusteiden soveltamisella.

57 Muilta osin kantaja huomauttaa, että DAFSE ei ollut määritellyt edellä mainittua perustetta, ennen kuin se sovelsi sitä toista vahvistamista suorittaessaan, ja että se ei ollut maininnut siitä ensimmäisessä vahvistuksessaan.

58 Komissio vastaa tähän, että ESR:n rahoitustukien pienentäminen ei perustunut ainoastaan "kohtuullisuuteen" ja "hyvään taloudenhoitoon" liittyvän perusteen soveltamiseen vaan myöskin siihen, ettei eräitä muita tukihakemuksen hyväksymispäätöksessä asetettuja edellytyksiä ollut noudatettu. Kyseinen peruste ilmenee lisäksi näissä viimeksi mainituissa päätöksissä vahvistetuista edellytyksistä. Allekirjoittaessaan myöntämispäätöksiä koskevan hyväksymisilmoituksen kantaja oli sitoutunut käyttämään myönnetyt tuet voimassa olevien kansallisten ja yhteisön sääntöjen mukaisesti. Sekä asiaa koskevissa kansallisissa että yhteisön säännöissä määrätään nimenomaan hyvään taloudenhoitoon liittyvästä perusteesta.

59 Asetuksen N:o 2950/83 7 artiklassa säädetään komission mukaan, että saldon maksamista koskevan pyynnön sisältö voidaan tarkastaa ja että jäsenvaltion on tuettava komission suorittamia tarkastuksia, tämän estämättä jäsenvaltiota kuitenkaan itse suorittamasta tarkastuksia.

Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

60 Ensimmäisen kanneperusteen kolmen osan tutkiminen edellyttää, että ensin määritetään, mitä kyseisessä yhteisön lainsäädännössä määrätyllä tosiseikkoja ja kirjanpitoa koskevien tietojen vahvistamisella tarkoitetaan ja mikä on sen soveltamisala.

— Mitä tosiseikkoja ja kirjanpitoa koskevien tietojen vahvistamisella tarkoitetaan ja mikä on sen soveltamisala?

61 Asetuksen N:o 2950/83 5 artiklan 4 kohdassa, joka on ainoa säännös, jossa määrätään tuen saldon maksupyynnöissä olevien tietojen asiallisesta ja kirjanpidollisesta vahvistamisesta, säädetään seuraavaa:

"Tuen saldon maksupyynnössä on oltava yksityiskohtainen selvitys kyseisen toiminnan sisällöstä ja tuloksista sekä siihen liittyvistä taloudellisista seikoista. Jäsenvaltion on vahvistettava, että maksupyynnöissä olevat tosiseikkoja ja kirjanpitoa koskevat tiedot ovat oikein". [1]

62 Vahvistus, josta säädetään saman asetuksen 5 artiklan 2 kohdassa, koskee yksinomaan mahdollisesti maksettavaa toista ennakkoa, jonka määrä voi olla enintään 30 prosenttia ja joka maksetaan, kun toiminnasta on toteutettu puolet hyväksymispäätöksessä asetettujen edellytysten mukaisesti.

1 — Tässä ja jäljempänä tuomiossa esitetyt lainaukset asetuksista on suomennettu yhteisöjen tuomioistuimessa, koska EYVL:ssä ei ole julkaistu suomenkielistä tekstiä.

63 Asetuksen N:o 2950/83 7 artiklan 3 kohdassa säädetään lisäksi, että jäsenvaltioiden on huolehdittava siitä, että "5 artiklan 2 ja 4 kohdassa säädetyn vahvistuksen perusteena olleet asiakirjat ovat komission käytettävissä".

64 Päätöksen 83/516/ETY ja päätöksen 83/673/ETY määräyksissä ei sitä vastoin mainita tätä vahvistamista, vaikka siihen viitataankin viimeksi mainitun päätöksen liitteessä 2, jossa on malli lomakkeesta, joka hakijan on täytettävä saadakseen saldon maksetuksi.

65 Päätöksen 83/673/ETY 6 artiklan 1 ja 2 kohdassa säädetään seuraavasti:

"Jäsenvaltioiden maksupyynnöt on toimitettava komissiolle kymmenen kuukauden kuluessa toiminnan päättymisestä. Tukea ei makseta, jos tukihakemus jätetään tämän määräajan jälkeen.

Ennakot on palautettava, kun kyseessä olevan toiminnan aiheuttamia kuluja ei voida perustella liitteen 2 lomakkeella niiden kolmen kuukauden kuluessa, jotka seuraavat 1 kohdassa tarkoitetun kymmenen kuukauden määräajan päättymistä".

66 Tuensaaja jättää liitteessä 2 olevan lomakkeen jäsenvaltiolle, jotta tämä voi suorittaa asetuksen N:o 2950/83 5 artiklan 4 kohdassa säädetyn vahvistamisen (ks. edellä 64 kohta).

67 Asetuksen N:o 2950/83 5 artiklan 4 kohdassa säädetyllä vahvistamisella tarkoitetaan siis sen tarkistamista, ovatko tuensaajan esittämässä tuen loppuosan maksupyynnössä olevat tosiseikkoja ja kirjanpitoa koskevat tiedot oikein. Päätöksen 83/673/ETY liitteessä 2 olevassa lomakkeessa on varattu erityinen kohta tätä varten.

68 Kun tuensaaja jättää ESR:n rahoitustuen saldon maksamista koskevan hakemuksen jäsenvaltion toimivaltaisille viranomaisille, nämä voivat toimia kolmella tavalla. Ne voivat toimittaa hakemuksen edelleen sellaisenaan ja vahvistaa, että kaikki tosiseikkoja ja kirjanpitoa koskevat tiedot ovat kustannusten osalta oikein. Ne voivat myös toimittaa hakemuksen edelleen komissiolle täsmentäen, että ne vahvistavat tosiseikkoja ja kirjanpitoa koskevat tiedot vain osittain, kuten DAFSE tässä tapauksessa menetteli 30.10.1989. Viimein ne voivat olla tekemättä mitään ja aiheuttaa näin mahdollisesti sen, että tuensaaja menettää oikeuden saada sille myönnetystä yhteisön tuesta vielä maksamatta olevan osan, koska jäsenvaltion kansalliset viranomaiset eivät ole toimineet päätöksen 83/673/ETY 6 artiklan 1 kohdassa tätä varten säädetyn määräajan kuluessa. Kuten kantaja on todennut, jos tosiseikkoja ja kirjanpitoa koskevia tietoja ei vahvisteta kustannusten osalta, kyseessä on lopullinen rahoituspäätös, koska 5 artiklan 4 kohdassa säädettyä vahvistamista koskevaa toimivaltaa on käytettävä tietyssä määräajassa.

69 Tämän tosiseikkoja ja kirjanpitoa koskevien tietojen vahvistamisen soveltamisalan osalta on todettava, että jäsenvaltion tekemä vahvistamistoimenpide ei vapauta sitä niistä velvollisuuksista, jotka sillä on muiden sovellettavien yhteisön säännösten perusteella.

70 Vaikka jäsenvaltio olisikin heti tehnyt asetuksen N:o 2950/83 5 artiklan 4 kohdassa tarkoitetun vahvistuksen, sitä velvoittaa edelleen päätöksen 83/516/ETY 2 artiklan 2 kohdan seuraava säännös:

"Asianomaisten jäsenvaltioiden on taattava toimenpiteiden moitteeton toteuttaminen — —".

71 Sitä velvoittaa edelleen myös päätöksen 83/673/ETY 7 artiklan säännös, jonka mukaan

"[]jäsenvaltion on ilmoitettava komissiolle viipymättä sellaisen toiminnan hoidon tutkimisesta oletettujen epäkohtien vuoksi, johon tukea on myönnetty".

72 Näistä säännöksistä johtuvien velvollisuuksien täyttämistä ei ole ajallisesti rajoitettu ja niitä on tulkittava siten, että ne on otettava huomioon kaikessa ESR:n rahoittaman toiminnan hoidossa. Ei voida katsoa, ettei päätöksen 83/673/ETY 7 artiklassa mainittu toiminnan hoito ulottuisi siihen ajanjaksoon, joka alkaa, kun jäsenvaltio on jättänyt rahoitustuen saldon maksamista koskevan tuensaajan hakemuksen, ja joka päättyy komission päätöksen tekemiseen. Jäsenvaltiota pidetään lisäksi komission etuoikeutettuna keskustelukumppanina sekä asetuksen N:o 2950/83 5 artiklan 5 kohdassa (loppuosa), jonka mukaan "komissio ilmoittaa kaikille niille, joita asia koskee, maksun suorittamisesta", että saman asetuksen 6 ja 7 artiklassa, joissa säädetään menettelystä, jota on noudatettava silloin, kun komissio toteaa, ettei myöntämisedellytyksiä ole noudatettu tai kun se haluaa suorittaa tiettyjä maksupyyntöä koskevia tarkastuksia. Nämä seikat vahvistavat siis sen, että jäsenvaltiolla on tiettyjä velvollisuuksia vielä senkin jälkeen, kun se on asetuksen N:o 2950/83 5 artiklan 4 kohdassa säädetyin tavoin vahvistanut tosiseikkoja ja kirjanpitoa koskevat tiedot. Lopuksi on korostettava, että koska päätöksen 83/673/ETY 7 artiklassa ei millään tavoin mainita, että niiden oletettujen epäkohtien, jotka jäsenvaltioilla on velvollisuus ilmoittaa komissiolle, on välttämättä johduttava vilpillisestä menettelystä, kantaja ei voi väittää — kuten se näyttää tekevän ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen suullisessa käsittelyssä esittämään kysymykseen antamassaan vastauksessa — ettei jäsenvaltioilla ole tällaista velvollisuutta, jos epäkohdat eivät johdu vilpillisestä menettelystä.

73 Lisäksi on syytä muistuttaa, että oikeuskäytännön mukaan vain komissio on toimivaltainen pienentämään ESR:n varoista myönnettyä yhteisön tukea (ks. asia C-32/95 P, komissio v. Lisrestal ym., tuomio 24.10.1996, Kok. 1996, s. I-5373, 29 kohta ja edellä mainittu asia komissio v. Branco, tuomion 23 kohta). Tämän

komission yksinomaisen toimivallan käyttäminen ei voi riippua asetuksen N:o 2950/83 5 artiklan 4 kohdassa tarkoitetusta vahvistamisesta. Komissiolla on näet vapaus pienentää yhteisön tukea, vaikka jäsenvaltio olisikin vahvistanut, että saldon maksupyynnön tueksi esitetyt tosiseikkoja ja kirjanpitoa koskevat tiedot ovat oikein. Lainsäädännössä ei vahvisteta tämän toimivallan käyttämiselle mitään erityistä määräaikaa.

74 Tästä seuraa, että kun otetaan huomioon jäsenvaltiolle päätöksen 83/516/ETY 2 artiklan 2 kohdan nojalla kuuluva velvollisuus taata toimenpiteiden moitteeton toteuttaminen ja päätöksen 83/673/ETY 7 artiklassa sille asetettu velvollisuus ilmoittaa komissiolle kaikista oletetuista epäkohdista, on katsottava, että asetuksen N:o 2950/83 5 artiklan 4 kohdassa säädettyä vahvistamista on pidettävä toimenpiteenä, jonka jäsenvaltio toteuttaa kaikin varauksin. Toisenlaisella tulkinnalla vaarannettaisiin päätöksen 83/673/ETY 7 artiklan tehokas vaikutus siltä osin kuin siinä määrätään, että jäsenvaltiolla on velvollisuus ilmoittaa komissiolle niistä epäkohdista, jotka on havaittu ESR:n rahoittaman toiminnan hoidossa.

— Kanneperusteen toinen osa

75 Edellä esitetystä seuraa, että kantaja ei voi vedota siihen, ettei DAFSE ollut ajallisesti toimivaltainen suorittamaan niitä tarkastuksia, joihin se viittaa 9.9.1994 päivätyssä kirjeessään. Näitä tarkastuksia ei ensinnäkään voida pitää toisena asetuksen N:o 2950/83 5 artiklan 4 kohdassa tarkoitettuna tosiseikkoja ja kirjanpitoa koskevien tietojen vahvistamisena. Todellisuudessa nämä tarkastukset ovat toimenpiteitä, joihin Portugalin tasavallan toimivaltaisilla viranomaisilla on päätöksen 83/516/ETY 2 artiklan 2 kohdan ja päätöksen 83/673/ETY 7 artiklan perusteella velvollisuus ryhtyä pannessaan täytäntöön ESR:n rahoitustukia. Kuten komissio on todennut, DAFSE:n henkilökuntaan kuuluvan, saldon maksupyyntöä tutkineen työntekijän 25.1.1990 laatimista teknisistä selvityksistä ilmenee, että säännönvastaisuuksia epäiltiin jo tuolloin tapahtuneen, eikä kantaja ole kiistänyt tätä seikkaa. Tässä asiassa ainoastaan toimenpidettä, johon DAFSE viittaa 2.2.1990 päivätyssä kirjeessään, voidaan pitää asetuksen N:o 2950/83 5 artiklan 4 kohdassa säädettynä

tosiseikkoja ja kirjanpitoa koskevien tietojen vahvistamisena. Lisäksi tämä vahvistaminen on tehty päätöksen 83/673/ETY 6 artiklan 1 kohdassa säädetyn määräajan kuluessa, minkä kantaja on myöntänyt.

76 Se, että DAFSE ei tosiseikkoja ja kirjanpitoa koskevien tietojen vahvistamisesta 2.2.1990 ilmoittaessaan samalla ilmoittanut kantajalle niistä epäilyistä, joita sillä oli tuen saldon maksamista koskevan kantajan maksupyynnön suhteen, ei vaikuta riidanalaisten päätösten lainmukaisuuteen, koska päätöksen 83/673/ETY 7 artiklassa ei velvoiteta jäsenvaltiota tai komissiota ilmoittamaan tuensaajalle välittömästi, jos ne epäilevät saldon maksamista koskevan maksupyynnön tueksi esitettyjen tietojen sääntöjenmukaisuutta. Merkitystä ei myöskään ole sillä, että DAFSE:n 2.2.1990 päivätyssä kirjeessä ei varsinaisesti mainita, että tosiseikkoja ja kirjanpitoa koskevat tiedot on vahvistettu 30.10.1989 kaikin varauksin. Sovellettavista oikeussäännöistä ilmenee nimittäin, että asetuksen N:o 2950/83 5 artiklan 4 kohdan mukainen vahvistaminen ei vapauta kyseistä jäsenvaltiota muista sille näissä oikeussäännöissä asetetuista velvollisuuksista.

77 Seuraavaksi on todettava, että riidanalaisista päätöksistä ei ilmene, että asetuksen N:o 2950/83 5 artiklan 4 kohdassa tarkoitettu vahvistaminen olisi toimitettu kahteen kertaan. Ainoa tällainen vahvistaminen, johon päätöksissä viitataan (kolmas perustelukappale), on 30.10.1989 tehty vahvistaminen. Vaikka DAFSE viittaa 9.9.1994 päivätyssä kirjeessään useaan otteeseen vahvistamiseen [certificação], se ei mainitse asetuksen N:o 2950/83 5 artiklan 4 kohtaa.

78 Lisäksi yhteisön lainsäädännössä ei ole säädetty erityistä määräaikaa, jonka kuluessa jäsenvaltiolla on velvollisuus ilmoittaa komissiolle tietyistä säännönvastaisuuk-

sia koskevista epäilyistään tai jonka kuluessa komission on käytettävä toimivaltaansa pienentää ESR:n tukea (ks. edellä 71 ja 72 kohta). Tästä seuraa, että vaikka voidaankin katsoa, että tätä velvollisuutta on noudatettava tai toimivaltaa käytettävä kohtuullisen ajan kuluessa, riittää, kun todetaan, että kantaja ei ole nyt esillä olevassa asiassa väittänyt, että DAFSE:n ja komission eri toimenpiteiden välillä kulunut aika olisi ollut kohtuuttoman pitkä ja että se näin olisi sellaisenaan vaikuttanut riidanalaisten päätösten laillisuuteen, vaikka kantaja mainitseekin nämä eri ajat.

79 Tästä seuraa, että kanneperusteen ensimmäinen osa ei ole perusteltu.

— Kanneperusteen toinen osa

80 Niistä seikoista, joita tosiseikkoja ja kirjanpitoa koskevien tietojen vahvistamisesta ja sen soveltamisalasta on esitetty, seuraa, että suorittaessaan tiettyjä lisätutkimuksia ja tarkastuksia DAFSE ei ole ylittänyt sitä toimivaltaa, joka yhteisön lainsäädännöllä annetaan jäsenvaltioille niiden tutkiessa ESR:n rahoitustuen saldon maksupyyntöä. Sen toiminta osoittaa sitä vastoin, että se noudatti sille tässä lainsäädännössä — erityisesti päätöksen 83/673/ETY 7 artiklassa — asetettuja velvollisuuksia (ks. edellä 71 kohta).

81 Lisäksi koska niitä toimenpiteitä, jotka DAFSE suoritti 30.10.1989 annetun tosiseikkoja ja kirjanpitoa koskevien tietojen vahvistamisen jälkeen, ei voida pitää asetuksen N:o 2950/83 5 artiklan 4 kohdassa tarkoitettuna vahvistamisena, ei voida väittää, että se tällöin ylitti vahvistamista koskevan toimivaltansa.

82 Siihen kantajan väitteeseen, joka perustuu Portugalin lainsäädännön rikkomiseen, ei ole syytä vastata, koska ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tehtäviin ei kuulu tutkia niitä vaikutuksia, joita kansallisen oikeuden mukaan vahvistamisella on kansallisen tuen maksamiseen.

83 Tästä seuraa, että kanneperusteen toinen osa ei ole perusteltu.

— Kanneperusteen kolmas osa

84 On syytä tutkia, onko saldon maksupyyntöjä käsiteltäessä sovellettu kantajan väittämin tavoin "kohtuullisuuteen" ja "hyvään taloudenhoitoon" liittyvää lisäperustetta, joka kantajan mukaan ei kuulunut kyseisten tukien myöntämispäätöksissä asetettujen edellytysten joukkoon.

85 Kun otetaan huomioon asetuksen N:o 2950/83 5 artiklan 4 kohdassa tarkoitetun tosiseikkoja ja kirjanpitoa koskevien tietojen vahvistamisen luonne ja soveltamisala, tämän perusteen soveltamisen lainmukaisuutta arvioitaessa merkitystä ei ole sillä, onko DAFSE tosiseikkoja ja kirjanpitoa koskevia tietoja 30.10.1989 vahvistaessaan erityisesti tarkistanut tämän perusteen. Kun näet tarkastamista ja valvontaa koskeva jäsenvaltion ja komission toimivalta otetaan huomioon, aina silloin kun tuensaaja jättää noudattamatta yhteisön rahoitustuen myöntämisedellytykset, molemmilla näillä pitää olla oikeus ilmoittaa tästä riippumatta siitä, tapahtuuko tämä noudattamatta jättäminen vilpillisessä mielessä.

86 Kantajan allekirjoittamista tukien myöntämispäätöksien hyväksymisilmoituksista ilmenee, että kantaja sitoutui noudattamaan sovellettavia kansallisia ja yhteisön säännöksiä seuraavasti:

"1. Täten ilmoitetaan, että myönnetty/myönnetyt tuki/tuet käytetään kansallisten ja yhteisön säännösten sekä myöntämispäätöksen mukaisesti toteutettaessa edellä

mainittuun hankkeeseen liittyvää/liittyviä toimintaa/toimintoja erityisesti koulutuslajin, ammattien, kurssien tuntimäärien ja todellisten työnsaantimahdollisuuksien osalta; — —".

87 On kiistatonta, että niin Portugalin kuin yhteisön oikeudessakin julkisten varojen käyttöedellytyksenä on hyvää taloudenhoitoa koskeva vaatimus. Komissio on tältä osin viitannut niihin Portugalin oikeussääntöihin, jotka sisältyvät työ- ja ammattikoulutushallituksen päätökseen nro 6/88, ja Euroopan yhteisöjen yleiseen talousarvioon sovellettavan 21 päivänä joulukuuta 1977 annetun varainhoitoasetuksen muuttamisesta 13 päivänä maaliskuuta 1990 annetun neuvoston asetuksen (Euratom, EHTY, ETY) N:o 610/90 (EYVL L 70, s. 1) 2 artiklan 1 kohtaan, eikä kantaja ole tältä osin esittänyt vastaväitteitä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen sille suullisessa käsittelyssä esittämistä kysymyksistä huolimatta.

88 Toisin kuin kantaja väittää, riidanalaisissa päätöksissä mainittuja säännönvastaisuuksia tutkittaessa ei ole sovellettu sellaista perustetta, joka ei olisi sisältynyt mainittujen tukien maksamisedellytyksiin. Sitä vastoin menettely, jossa jäsenvaltio soveltaa "kohtuullisuuteen" ja "hyvään taloudenhoitoon" nojautuvaa perustetta niin, että se tarkistaa ainoastaan, ovatko tuensaajan maksamat ja korvattaviksi vaatimat kustannukset asianmukaisessa suhteessa niihin suorituksiin, joista kustannukset ovat aiheutuneet, kuuluu täysin sen valvonnan piiriin, josta jäsenvaltion on pelkän tosiseikkoja ja kirjanpitoa koskevien tietojen vahvistamisen lisäksi huolehdittava päätöksen 83/673/ETY 7 artiklan perusteella, kun se epäilee säännönvastaisuuksia, perustuivatpa nämä vilpilliseen menettelyyn tai eivät (ks. edellä 71 kohta).

89 Kantajan syyksi luettujen säännönvastaisuuksien olemassaolon osalta riidanalaisissa päätöksissä viitataan IGF:n suorittaman tarkastuksen tuloksiin, jotka annettiin kantajalle tiedoksi 26.1.1994, ja kantajan 24.2.1994 esittämiin huomautuksiin.

90 Kuten komissio vastineessaan huomauttaa, näiden tarkastustulosten 3.3 kohdan kolmannessa kohdassa todetaan seuraavaa:

"IGF:n suorittamien RSP:n ja DEPROM:in kirjanpitoa koskevien tutkimusten perusteella on syytä esittää DEPROM:in ja esitettyjen asiakirjojen luotettavuutta koskevia varauksia, jotka perustuvat seuraaviin seikkoihin:

a) laskutetut palvelut eivät vastaa suoritettuja palveluja;

b) laskutetut määrät eroavat huomattavasti laskutuksen perustana olevista kustannuksista;

c) ei ole ilmoitettu palvelujen suorittajien nimiä eikä sellaisia objektiivisia seikkoja, joiden nojalla voitaisiin arvioida todellista palvelusuoritusta tai sitä, vastaavatko kyseiset määrät näitä suorituksia."

91 Saman asiakirjan 4 kohdassa viitataan IGF:n DAFSE:n 5.9.1991 tekemän pyynnön nojalla suorittamaan DEPROM:in kirjanpidon tarkastukseen, jonka päätteeksi DEPROM:in laskuihin ja kuitteihin perustuvia kuluja ei hyväksytty, kuten komissio myöskin vastineessaan korostaa.

92 Kantaja ei ole millään tavoin 24.2.1994 esittämissään huomautuksissa tai kirjallisen käsittelyn aikana kiistänyt IGF:n suorittaman tarkastuksen tuloksiin sisältyviä havaintoja eikä johtopäätösten paikkansapitävyyttä, vaan se on tyytynyt vain yhtäältä selvittämään suhteitaan RSP:hen ja sitä, ettei sillä niiden kaupallisten

suhteiden lisäksi, joita sillä on ollut DEPROM:in kanssa, ole siihen mitään oikeudellista suhdetta, ja toisaalta korostamaan maksaneensa tämän lähettämät laskut.

93 Vapautuakseen kaikesta vastuusta säännönvastaisuuksien osalta kantaja ei voi vedota toisen yrityksen — jonka laskut se on lisäksi maksanut — suorituksissa oleviin säännönvastaisuuksiin eikä tuen myöntämispäätöksessä asetetun kustannuskaton noudattamiseen. Koska kantajan esittämät laskut ovat sen mukaan perustuneet kyseisten hankkeiden toteuttamiskustannuksiin, laskuissa olevat säännönvastaisuudet vaikuttavat välttämättä kyseisten kustannusten säännönmukaisuuteen, koska kantajalla on velvollisuus taata kaikkien niiden kustannusten säännönmukaisuus, joiden huomioon ottamista se vaatii suoritettavan tuen määrää laskettaessa. Kantajan syyksi voidaan tästä syystä lukea tällaisia säännönvastaisuuksia.

94 Vaikka kantaja on suullisessa käsittelyssä väittänyt kiistäneensä ne säännönvastaisuudet, jotka oli todettu kantajalle 26.1.1994 tiedoksiannetun tarkistuksen tulosten perusteella, viitaten epämääräisessä järjestyksessä kannekirjelmänsä 13, 14, 16, 19, 22, 24, 29, 32 ja 36 kohtaan, on todettava, että tätä väitettä ei ole perusteltu mitenkään. Kannekirjelmän mainittujen kohtien perusteella ei ole mahdollista määrittää, millaisia säännönvastaisuuksien olemassaoloa koskevia väitteitä kantaja on esittänyt, eikä tällaisten väitteiden ulottuvuutta. Kantajan väitettä, jonka mukaan riidanalaisten laskujen perustana olevat sopimukset on toimitettu DAFSE:lle ja komissiolle hyväksyttäviksi tukien myöntämistä koskevan hakemuksen jättämisen yhteydessä, ei ole näytetty toteen. Lisäksi kantajan omat kirjelmät osoittavat tämän väitteen vääräksi. Kantajan 24.2.1994 tekemiin IGF:n tarkastuksen tuloksia koskeviin huomautuksiin liitetystä kahdesta sopimuksesta (kyseisten huomautusten liite 3) ilmenee näet, että mainitut sopimukset on tehty 19.7.1988 eli sen jälkeen, kun komissio teki tukien myöntämispäätökset, jotka DAFSE antoi kantajalle tiedoksi 25.5.1998 (ks. edellä 8 kohta).

95 Lopuksi komissio huomauttaa perustellusti, eikä kantaja ole tätä kiistänyt (ks. edellä 90—92 kohta), että IGF:n ja DAFSE:n tarkastuksissa todetut säännönvastai-

suudet, jotka johtivat kyseisten tukien pienentämiseen, eivät ole ilmenneet ainoastaan sen vuoksi, että "kohtuullisuuteen" ja "hyvään taloudenhoitoon" liittyvää perustetta on sovellettu.

96 Tästä seuraa, että ensimmäisen kanneperusteen kolmas osa ei ole perusteltu.

97 Tästä syystä tämä kanneperuste hylätään kokonaisuudessaan.

Perustamissopimuksen 190 artiklan rikkomista koskeva toinen kanneperuste

Asianosaisten väitteet ja niiden perustelut

98 Kantaja väittää, että DAFSE on rikkonut perustamissopimuksen 190 artiklassa asetettua perusteluvelvollisuutta soveltaessaan "kohtuullisuuteen" ja "hyvään taloudenhoitoon" liittyvää perustetta, koska tätä perustetta ei ole edeltäkäsin määritetty eikä sitä ole käytetty ensimmäisen vahvistamisen yhteydessä. DAFSE on kantajan mukaan muuttanut vahvistamista koskevia sääntöjä ja vaikeuttanut näin riidanalaisten päätösten ymmärtämistä niin, ettei kantaja ole tiennyt tämän perusteen todellista soveltamisalaa.

99 Kantaja toteaa, että peräjälkeen tehtyjen DAFSE:n päätösten ja komission päätösten välillä on eroavaisuuksia tai ristiriitaisuuksia. Pienennysten määrä vaihtelee päätöksestä riippuen, eikä tätä ole mitenkään selitetty. Vaikka kantajalla oli ollut oikeus saada 128 896 811 PTE ensimmäisen vahvistamisen jälkeen, DAFSE oli

9.9.1994 vaatinut sitä palauttamaan 62 856 998 PTE, kun taas komissio vaatii nyt riidanalaisissa päätöksissä kantajaa palauttamaan 34 571 349 PTE.

100 Komissio korostaa, että kantaja ei ole esittänyt niitä syitä, joiden perusteella se katsoo, että riidanalaisia päätöksiä ei ole riittävästi perusteltu. Se täsmentää kuitenkin, että riidanalaisten päätösten perusteluosista ilmenee, että päätökset perustuvat DAFSE:n vaatimien tarkastusten tuloksiin, että kantajalle on ilmoitettu näistä tuloksista ja niiden perusteluista ja että sillä on tältä osin ollut tilaisuus esittää näkemyksensä.

101 Komissio kiistää väitteen, jonka mukaan DAFSE:n tiedoksi antamat päätökset ja riidanalaiset päätökset ovat toisistaan poikkeavia tai ristiriitaisia kantajan palautettavaksi määrättyjen summien osalta. Todettu eroavuus aiheutuu siitä, että ensiksi mainituissa — toisin kuin jälkimmäisissä — oli otettu huomioon palautettavan kansallisen tuen määrä. Tämän eron yksityiskohdat ilmenevät DAFSE:n 9.9.1994 toimittamista selvityksistä. Kantaja ei näin ollen ole näyttänyt perustelujen puuttumista toteen.

Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

102 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaisesti perustamissopimuksen 190 artiklassa määrätyissä perusteluissa on selkeästi ja yksiselitteisesti ilmaistava yhteisön toimielimen tekemän toimenpiteen perustelut siten, että henkilöille, joita toimenpide koskee, selviää sen syyt ja että yhteisöjen tuomioistuin voi valvoa toimenpiteen laillisuutta (asia C-22/94, Irish Farmers Association ym., tuomio 15.4.1997, Kok. 1997, s. I-1809, 39 kohta ja asia T-81/95, Interhotel v. komissio, tuomio 14.7.1997, Kok. 1997, s. II-1265, 72 kohta, sekä näissä mainittu oikeuskäytäntö). Tämän velvollisuuden sisältö määräytyy sen mukaan, millaisesta ja missä yhteydessä toteutetusta toimenpiteestä on kyse.

103 Nyt esillä olevassa asiassa on ensinnäkin syytä muistuttaa, että koska DAFSE:n vuonna 1994 toteuttamilla toimenpiteillä ei vahvistettu tosiseikkoja ja kirjanpitoa koskevia tietoja asetuksen N:o 2950/83 5 artiklan 4 kohdassa tarkoitetuin tavoin (ks. edellä 75 kohta), sillä, että DAFSE sovelsi tuolloin "kohtuullisuuteen" ja "hyvään taloudenhoitoon" liittyviä perusteita, ei voitu muuttaa vahvistamista koskevia sääntöjä. ESR:n rahoittamien hankkeiden toteuttamista ei sitä paitsi pidetty sääntöjenvastaisena pelkästään tämän perusteen soveltamisen perusteella (ks. edellä 95 kohta).

104 Lisäksi riidanalaisissa päätöksissä viitataan nimenomaisesti niihin sen menettelyn eri vaiheisiin, jossa komissio pienensi alunperin myönnettyjä tukia ja vaati, että osa myönnetyistä ennakoista palautetaan. Päätöksissä mainitaan muun muassa Portugalin toimivaltaisten viranomaisten toteuttamat toimenpiteet.

105 Koska riidanalaisissa päätöksissä ei todeta niiden poikkeavan jollakin tavoin näistä toimenpiteistä, voidaan katsoa, että näiden toimenpiteiden sisältö soveltuu yhteen riidanalaisten päätösten perustelujen kanssa ainakin siltä osin kuin kantaja on voinut saada siitä tiedon.

106 Riidanalaisissa päätöksissä mainitaan muun muassa IGF:n toimittaman tarkastuksen tulokset (neljäs perustelukappale), näiden tulosten toimittaminen 26.1.1994 kantajalle ja tämän niiden johdosta 24.2.1994 esittämät huomautukset (viides perustelukappale). Tältä osin on syytä todeta, että kantaja on viimeksi mainittujen huomautusten johdanto-osassa todennut nimenomaisesti, että huomautuksissa on tarkoitus ottaa kantaa IGF:n tekemän tarkastuksen tuloksiin, jotka toimitettiin kantajalle 26.1.1994.

107 Riidanalaisten päätösten perusteluissa tarkennetaan lisäksi, että toimitetuissa tarkastuksissa oli havaittu, että yhteisön tukien myöntämisedellytyksiä ei ollut noudatettu.

108 Komissio on lopuksi korostanut — eikä tätä ole kiistetty — että DAFSE oli 16.5.1994 pyytänyt kantajalta eräitä täydentäviä selvityksiä ja että tämä oli vastannut 26.5.1994 (ks. edellä 14 kohta).

109 Tästä seuraa, että kantajan mainitseman perusteen soveltamisella ei ole rikottu perustamissopimuksen 190 artiklaa.

110 Maksettavien tai palautettavien ESR:n rahoitustukien määrissä olevat erot, jotka on voitu ilmoittaa kantajalle riidanalaisten päätösten tekomenettelyn aikana, selittyvät joko näiden määrien laskemispäivän perusteella tai sillä, otettiinko palautettavien kansallisten tukien määrä huomioon.

111 Tätä eroa on lisäksi perusteltu kantajalle hyvissä ajoin toimitetuissa asiakirjoissa.

112 DAFSE:n 2.2.1990 päivätyssä kirjeessä selvitetään nimittäin 30.10.1989 toimitetun tosiseikkoja ja kirjanpitoa koskevien tietojen vahvistamisen tuloksesta, jonka perusteella DAFSE hyväksyi esitetyt kustannukset, lukuun ottamatta 6 491 845 PTE:n suuruista määrää, joka käsitti sekä kansallisia että yhteisön tukia.

113 Lisäksi DAFSE:n 9.9.1994 päivätyssä kirjeessä ilmoitettiin kantajalle niistä seurauksista, joita tällä välin suoritetuista täydentävistä tarkastuksista aiheutui, ja huomautettiin, että kantajalla oli velvollisuus palauttaa hankkeen nro 881311 P1 osalta 29 052 034 PTE ja hankkeen nro 880249 P3 osalta 33 804 964 PTE. Tähän kirjeeseen liitetyissä asiakirjoissa, jotka on otsikoitu "Informação n° 1165/DSJ/DSAFEP/94" ja "Informação n° 1166/DSJ/DSAFEP/94", täsmennetään, että näissä määrissä oli otettu huomioon sekä yhteisön tukiennakkojen

(15 978 619 PTE hankkeen nro 881311 P1 osalta, vastineen liitteessä 7 olevan 18 kohdan mukaan, ja 18 592 730 PTE hankkeen nro 880249 P3 osalta, vastineen liitteessä 8 olevan 19 kohdan mukaan) että kansallisten tukien palautettavat määrät (13 073 415 PTE hankkeen nro 881311 P1 osalta, vastineen liitteessä 7 olevan 18 kohdan mukaan, ja 15 212 234 PTE hankkeen nro 880249 P3 osalta, vastineen liitteessä 8 olevan 19 kohdan mukaan). Näissä asiakirjoissa mainitut palautettavat yhteisön tukien määrät ovat samoja kuin komission riidanalaisissa päätöksissä palautettaviksi määräämät määrät (riidanalaisten päätösten 2 artikla). Näiden vain yhteisön tukia koskevien päätösten mukaan kantajalla on velvollisuus palauttaa 15 978 619 PTE hankkeen nro 881311 P1 osalta ja 18 592 730 PTE hankkeen nro 880249 P3 osalta.

114 Koska komissio on ainoana toimivaltainen pienentämään ESR:n rahoitustukia (ks. edellä 73 kohta), DAFSE:n 2.2.1990 päivätty kirje, jolla maksupyynnössä olevat tosiseikkoja ja kirjanpitoa koskevat tiedot vahvistettiin, ja riidanalaiset päätökset, joilla kantaja velvoitettiin palauttamaan osa ennakoista tukien pienentämisen vuoksi, eivät ole millään tavoin ristiriidassa keskenään. Joka tapauksessa on todettava, että kantajalla oli ennen riidanalaisten päätösten tekemistä tilaisuus saada tieto niiden muutosten syistä, jotka tehtiin DAFSE:n 30.10.1989 suorittaman tosiseikkoja ja kirjanpitoa koskevien tietojen vahvistamisen jälkeen, ja että nämä syyt ilmenevät myös riidanalaisista päätöksistä.

115 Edellä esitetty huomioon ottaen toinen kanneperuste on hylättävä.

Harkintavallan väärinkäyttöä koskeva kolmas kanneperuste

Asianosaisten väitteet ja niiden perustelut

116 Kantaja katsoo, että riidanalaisten päätösten teko-olosuhteet huomioon ottaen niillä käytetään väärin harkintavaltaa.

117 Komissio kiistää, että "kohtuullisuuteen" ja "hyvään taloudenhoitoon" nojautuvaa perustetta sovellettaessa olisi käytetty väärin harkintavaltaa. Se viittaa tältä osin esittämiinsä, ensimmäisen kanneperusteen kolmatta osaa koskeviin huomautuksiin.

Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

118 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan toimenpidettä tehtäessä harkintavaltaa on käytetty väärin, jos objektiivisten, asiaankuuluvien ja yhtäpitävien seikkojen perusteella on selvää, että toimenpide on tehty yksinomaan tai ainakin olennaisilta osin muiden kuin esitettyjen päämäärien saavuttamiseksi tai perustamissopimuksessa asian käsittelyjärjestykseksi erityisesti määrätyn menettelyn välttämiseksi (ks. asia C-331/88, Fedesa ym., tuomio 13.11.1990, Kok. 1990, s. I-4023, 24 kohta ja asia T-143/89, Ferriere Nord v. komissio, tuomio 6.4.1995, Kok. 1995, s. II-917, 68 kohta).

119 Kantaja viittaa nyt esillä olevassa asiassa ainoastaan niihin olosuhteisiin, joissa riidanalaiset päätökset on tehty, täsmentämättä sellaisia erityisiä seikkoja, joilla harkintavallan väärinkäyttö voitaisiin osoittaa.

120 Näin ollen kolmas kanneperuste on hylättävä.

Kantajan puolustautumisoikeuksien loukkaamista koskeva neljäs kanneperuste

Asianosaisten väitteet ja niiden perustelut

121 Kantaja väittää, että sen puolustautumisoikeuksia on loukattu yhtäältä siten, että "kohtuullisuuteen" ja "hyvään taloudenhoitoon" liittyvää perustetta on sovellettu ilman että siitä olisi edeltäkäsin ilmoitettu, ja toisaalta siten, ettei komissio kuullut sitä ennen riidanalaisten päätösten tekemistä.

122 Komissio muistuttaa, että kaksi riidanalaista päätöstä perustuvat — kuten niiden johdanto-osan perustelukappaleista ilmenee — DAFSE:n tekemään vahvistamiseen. Se lisää, että tästä vahvistamisesta ja sen perusteista ilmoitettiin kantajalle ja että tällä oli tilaisuus esittää tältä osin näkemyksensä. Komissio päättelee tästä, että puolustautumisoikeuksia on kaikin puolin kunnioitettu. Se korostaa erityisesti sitä, että kantajalle ilmoitettiin tilintarkastuksesta lokakuussa 1991, että se sai jäljennöksen tämän tilintarkastuksen tuloksista tammikuussa 1994, että se on voinut tutustua asiakirjoihin DAFSE:ssa ja esittää huomautuksensa kahteen kertaan, ensin vuoden 1994 helmikuussa ja sitten saman vuoden toukokuussa.

Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

123 Oikeuskäytännössä on katsottu, että komission on kunnioitettava ESR:n rahoitustukea saavan puolustautumisoikeuksia, kun se pienentää mainittua tukea (ks. tältä osin em. asia komissio v. Lisrestal ym., tuomion 21—38 kohta).

124 Tältä osin on todettava ensinnäkin, että kantajan riitauttama "kohtuullisuuteen" ja "hyvään taloudenhoitoon" nojautuva peruste kuuluu niihin kansallisessa ja yhteisön oikeudessa asetettuihin edellytyksiin, jotka kantaja on ennen riidanalaisten päätösten tekemistä hyväksynyt hyväksyessään virallisesti kyseisten ESR:n rahoitustukien myöntämisedellytykset (ks. edellä 86—88 kohta).

125 DAFSE ja komissio ovat lisäksi soveltaneet tätä perustetta sellaisen tarkastuksen päätteeksi, jonka tuloksista on ilmoitettu kantajalle ja jonka osalta kantaja on voinut esittää huomautuksensa.

126 Tämän perusteen soveltamisella ei tästä syystä ole loukattu kantajan puolustautumisoikeuksia.

127 Mitä tulee edelleen siihen, että kantajalla on oikeus tulla kuulluksi, ennen kuin komissio tekee ESR:n rahoitustuen pienentämistä koskevan päätöksen, on korostettava, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on asiassa T-450/93, Lisrestal ym. v. komissio, 6.12.1994 antamassaan tuomiossa (Kok. 1994, s. II-1177, 49 kohta) todennut, ettei komissio voinut tehdä ESR:n rahoitustuen pienentämistä koskevaa päätöstä ennen kuin se on antanut tuensaajalle tilaisuuden esittää asianmukaisesti mielipiteensä aiotusta pienentämisestä tai varmistanut sen, että tällainen tilaisuus on annettu ja ettei yhteisöjen tuomioistuin edellä mainitussa valitusasiassa komissio vastaan Lisrestal ym. antamassaan tuomiossa muuttanut ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen ratkaisua tältä osin.

128 Nyt esillä olevaa asiaa koskevista asiakirjoista ilmenee, että DAFSE on tiedottanut kantajalle erilaisista tarkastustoimenpiteistä ja niiden tuloksista sekä antanut sille tilaisuuden esittää huomautuksensa. Kantajalle ilmoitettiin DAFSE:n toimittamien tarkastusten lopullisesta tuloksesta 9.9.1994 päivätyllä DAFSE:n kirjeellä liittei-

neen. Lisäksi, riidanalaisista päätöksistä ilmenee (molempien viides perustelukappale), kantaja esitti huomautuksensa IGF:n DAFSE:n pyynnöstä toimittaman tarkastuksen tuloksista (ks. edellä 14 kohta).

129 Komissio on näissä olosuhteissa pätevästi täyttänyt velvollisuutensa varmistua siitä, että kantajalle oli annettu tilaisuus esittää asianmukaisesti mielipiteensä, ja se on näin ollen kunnioittanut tämän oikeutta tulla kuulluksi, ennen kuin ESR:n rahoitustukien pienentämistä koskevat päätökset on nyt esillä olevassa asiassa tehty.

130 Kaikesta edellä esitetystä seuraa, että neljäs kanneperuste on hylättävä.

131 Koko kanne on näin ollen hylättävä.

Oikeudenkäyntikulut

132 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 87 artiklan 2 kohdan mukaan asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Koska kantaja on hävinnyt asian, se on velvoitettava korvaamaan oikeudenkäyntikulut, koska komissio on sitä vaatinut.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIN
(neljäs jaosto)

on antanut seuraavan tuomiolauselman:

1) Kanne hylätään.

2) Kantaja velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Lindh Lenaerts Cooke

Julistettiin Luxemburgissa 16 päivänä heinäkuuta 1998.

H. Jung P. Lindh

kirjaaja neljännen jaoston puheenjohtaja